KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 19 mei 1994 door de Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies", heeft op 24 mei 1994 het volgend advies gegeven :

Volgens artikel 84, tweede lid, dat bij de wet van 15 oktober 1991 is ingevoegd in de gecoördineerde wetten op de Raad van State, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het voorliggende geval wordt de hoogdringendheid gemotiveerd "door de oprichting op 1 januari 1995 van de provincie Vlaams-Brabant. De bedoeling is tijdig de nodige rechtsgrond te scheppen om deze nieuwe provincie te kunnen laten starten met een wapen en (een) vlag die aan alle eisen van de heraldiek voldoen".

*

* *

Gelet op de korte termijn die hem voor het geven van zijn advies wordt toegemeten, dient de Raad van State zich te bepalen tot het maken van de hiernavolgende opmerkingen.

STREKKING VAN HET ONTWERP.

Het aan de Raad van State voorgelegde ontwerp strekt ertoe een wettelijke regeling te bieden voor de vaststelling van het wapen en de vlag van elk van de Vlaamse provincies. Het ontwerp stelt enkele voorwaarden vast waaraan deze symbolen moeten voldoen (artikel 2), regelt een specifiek goedkeuringstoezicht (artikel 3) en een dwangtoezicht (artikel 4).

BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP.

Zoals het Arbitragehof in zijn arrest nr. 24/94 van 10 maart 1994, inzake Gemeente Voeren / Vlaamse Gemeenschap, heeft overwogen, maken de heraldiek in het algemeen en de heraldische wapens en vlaggen in het bijzonder deel uit van het culturele erfgoed van de Gemeenschappen. Aldus behoort deze materie tot de aangelegenheid "cultureel patrimonium", waarvoor de Raden van de Gemeenschappen regelend kunnen optreden (artikel 127, § 1, 1°, van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 4, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

De decreetgever kan bijgevolg, "voor zover hij binnen de grenzen van zijn bevoegdheid ter zake van cultuur blijft, bepalingen betreffende het wapen en de vlag van de (provincies) uitvaardigen" (vergelijk, mutatis mutandis, geciteerd arrest, overweging B.4).

In dat verband kan de decreetgever aan de provincies bepaalde verplichtingen opleggen. Hij kan met name de provincies die nog geen officieel wapen of nog geen officiële vlag hebben, verplichten ter zake aan de overheid een voorstel te doen, en hij kan tevens bepalen dat de hogere overheid het wapen en de vlag van de provincie vaststelt, zonder gebonden te zijn door een voorstel van de provincieraad wanneer deze binnen een bepaalde termijn geen voorstel heeft ingediend (vergelijk, mutatis mutandis, geciteerd arrest, overweging B.5).

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. Voor het voorgelegde ontwerp is in hoge mate inspiratie gevonden in het decreet van 28 januari 1977 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten.

De Raad van State geeft ter overweging om de bepalingen van het decreet van 28 januari 1977 en die van het voorliggende ontwerp in één decreet samen te brengen. Op die manier zouden alle bepalingen inzake wapen en vlag van de Vlaamse lokale besturen in één tekst samengebracht kunnen worden, en zou in een uniforme procedure voor die besturen voorzien kunnen worden.

Indien op die suggestie wordt ingegaan, moet het decreet van 28 januari 1977 worden opgeheven, en dienen de bepalingen daarvan in de artikelen 1 tot 3 van het ontwerp opgenomen te worden. Deze werkwijze biedt het bijkomend voordeel dat de verouderde begrippen in het decreet van 1977 aan de evoluties in de staatshervorming aangepast kunnen worden.

2. Voor zover de Raad van State binnen de hem toegemeten tijd heeft kunnen nagaan, bestaat er geen regeling betreffende het vaststellen van het wapen en de vlag van de provincies.

Wel moet melding worden gemaakt van het koninklijk besluit van 17 mei 1837 waarbij het zegel van het Rijk wordt

vastgesteld ("arrêté royal qui détermine le sceau de l'Etat"). Dat besluit bevat een beschrijving van de wapens van de negen bestaande provincies, als onderdelen van het grootzegel van het Rijk (M. VAN DAMME, Adel, A.P.R., Gent, 1982, p. 96, nr. 259).

Door dit koninklijk besluit genieten de wapens en vlaggen van die negen provincies reeds een officiële, zij het onrechtstreekse erkenning. Het bestaan van die erkenning belet niet dat de Vlaamse Gemeenschap een regeling uitwerkt, die desgevallend kan leiden tot een wijziging van de wapens en vlaggen. Indien de federale overheid zich niet aan die wijzigingen aanpast, bestaat wel het risico dat er voor de provincies twee onderscheiden wapens en vlaggen bestaan, de ene voor rechtstreeks gebruik door de provincies, de andere voor onrechtstreeks gebruik in het grootzegel van het Rijk.

3. Artikel 3 van het ontwerp strekt ertoe de Vlaamse Heraldische Raad met een aantal bijkomende opdrachten te belasten.

Het verdient aanbeveling om te gelegener tijd het besluit van de Vlaamse regering van 11 april 1984 tot oprichting van een Vlaamse Heraldische Raad, inzonderheid artikel 2, aan die nieuwe opdrachten aan te passen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

Artikel 1.

Men schrijve "Grondwet" in plaats van "gecoördineerde Grondwet".

Artikel 2.

1. De woorden "gelegen in het Nederlandse taalgebied", in het eerste lid, zijn overbodig, gelet op de territoriale bevoegdheid van de decreetgever.

Overigens worden de provincies in artikel 5 van de Grondwet opgesomd door een verwijzing naar de Gewesten waarin zij gelegen zijn, niet naar het taalgebied. Als een territoriale begrenzing in het decreet zelf opgenomen moet worden, schrijve men, conform die grondwettelijke bepaling, "gelegen in het Vlaamse Gewest" in plaats van "gelegen in het Nederlandse taalgebied".

2. Tot 31 december 1994 bestaat nog de provincie Brabant.

Het kan ten zeerste betwijfeld worden of de ontworpen regeling nog op die provincie toepassing kan vinden, gelet op het feit dat zij zich over drie Gewesten uitstrekt. Uit de memorie van toelichting kan trouwens worden afgeleid dat het niet de bedoeling is van de stellers van het ontwerp om nog in extremis een wapen en een vlag voor die provincie te laten goedkeuren.

Om elk probleem in verband met de toepasselijkheid van het decreet op de provincie Brabant te vermijden, zou bepaald kunnen worden dat het decreet in zijn geheel pas op 1 januari 1995 in werking treedt. Zulke werkwijze zou het bijkomend voordeel bieden dat de besluiten tot vaststelling van een wapen en een vlag in elk van de provincies noodzakelijk genomen zouden worden door nieuw verkozen provincieraden.

Artikel 3.

1. Uit paragraaf 1 van dit artikel blijkt dat elk van de Vlaamse provincies verplicht wordt een wapen en een vlag ter goedkeuring voor te leggen, ook al hebben de vier bestaande Vlaamse provincies reeds lang symbolen die minstens onrechtstreeks erkend zijn. Tegen die verplichting bestaat echter geen bezwaar, nu het juist de bedoeling is om aan de provinciale symbolen een wettelijke grondslag te geven.

Overigens blijkt uit de memorie van toelichting vooral de bekommernis om de nieuwe provincie Vlaams-Brabant een heraldisch verantwoord wapen en vlag te bezorgen.

Niettemin kan het nuttig zijn om in de tekst van het decreet de mogelijkheid van een latere wijziging van de vast te stellen symbolen open te laten. Zulke mogelijkheid wordt trouwens uitdrukkelijk voorzien in het decreet van 28 januari 1977.

2. In paragraaf 2, eerste lid, vervange men de woorden "neemt de Vlaamse regering, de Vlaamse Heraldische Raad gehoord," door de woorden "neemt de Vlaamse regering, na advies van de Vlaamse Heraldische Raad,".

3. In diezelfde paragraaf schrappe men in het eerste lid de woorden "voorzien van het advies van de Vlaamse Heraldische Raad", en vulle men dat lid aan met de volgende volzin : "Het advies van de Vlaamse Heraldische Raad wordt bij dit verzoek gevoegd".

Artikel 4.

Mede gelet op de formulering van artikel 3 van het decreet van 28 januari 1977 wordt voor artikel 4 van het ontwerp de volgende tekst voorgesteld :

"Art. 4. Indien na het verstrijken van de in artikel 3 gestelde termijnen een provincie geen besluit of, in voorkomend geval, geen nieuw besluit heeft voorgelegd, stelt de Vlaamse regering van ambtswege een wapen en een vlag vast.

Hetzelfde geldt indien de Vlaamse regering het nieuwe besluit, bedoeld in artikel 3, § 2, tweede lid, niet goedkeurt".

Artikel 5.

1. In hoofdorde verwijst de Raad van State naar zijn opmerking 2 bij artikel 2.

2. Indien niet wordt ingegaan op de suggestie om het besluit in zijn geheel op 1 januari 1995 in werking te doen treden, moet in ondergeschikte orde het volgende opgemerkt worden.

Volgens de eerste volzin van artikel 5 treedt het decreet in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt. Er lijkt echter geen reden te zijn om af te wijken van de normale regels inzake inwerkingtreding.

De tweede volzin regelt een uitgestelde inwerkingtreding voor de provincie Vlaams-Brabant. De datum van inwerkingtreding, 1 januari 1995, valt echter precies samen met de dag waarop die nieuwe provincie zal ontstaan. Het decreet zal m.a.w. niet vóór die datum op de genoemde provincie van toepassing kunnen zijn. De bijzondere bepaling in verband met die provincie is dan ook overbodig.

De kamer was samengesteld uit

Mevrouw	: S. VANDERHAEGEN,	kamervoorzitter,
de Heren	: D. ALBRECHT,	staatsraden,
	P. LEMMENS,	
	J. GIJSSELS,	assessoren van de
	A. ALEN,	afdeling wetgeving,
Mevrouw	: F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. JACOBS, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, referendaris.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

F. LIEVENS. S. VANDERHAEGEN.